

DEMÀ
Josep Ramoneda

Salvador Cardús

Nadal, Alep i nosaltres

No calia que enguany arribés Nadal i que ens entendrís amb clams de pau per sentir-nos brutalment aclaparats per l'horror de la guerra a Síria. I dic aclaparats perquè si bé la mateixa idea de la guerra, en general, ja ens indigna, la seva materialització concreta, les imatges de la devastació, la desolació en els rostres dels que en fugen, l'estúpida cara de satisfacció dels que se'n senten victoriosos, es fan insuportables.

PARTICULARMENT, la *felicitació* d'aquest Nadal és la ciutat d'Alep. Una ciutat que tot just abans de la seva destrucció tenia més de dos milions d'habitants –força més gran que Barcelona–, declarada Patrimoni de la Humanitat el 1986 per la seva riquesa monumental, econòmicament avançada i pròspera i amb una llarga història de rebel·lia davant dels abusos de poder. I ara, l'expressió de fins on pot arribar l'ençegament per la victòria: fins a l'anorreament total d'allò que és l'objecte de desig.

DESENES DE MILERS d'evacuats sense destinació final coneguda, centenars de milers de refugiats malvivint en una permanent provisionalitat i aquests més de 300.000 morts que ja ha fet la guerra, els únics que, sense ni tan sols merèixer la pau del cementiri, i sense voler-la, han aconseguit la seva darrera destinació. I, davant de tota aquesta ruïna, encara ahir, dilluns al matí, el Consell de Seguretat de l'ONU es reunia per pactar una declaració sobre l'evacuació d'Alep. El cinisme de la burocràcia diplomàtica és l'únic que sembla mantenir una serenitat sense fronteres.

EN PODEM fer res del nostre aclaparament? L'etimologia de la paraula no ens dóna gaires esperances. Provenint de l'occità, *aclaparar* deriva d'*aclapar*, en el sentit de colgar de pedres, apilotar rocs. Per tant, la paraula ens transmet un profund sentiment de derrota, d'impotència, de deixar-nos –com diu Coromines– “com colgats de pedregar o reduïts a un munt de trossos com mineral esbocinat”. I, colgats de pedres, en podem fer res de la derrota i la impotència?

POTSER AMB un voluntarisme ingenu –aquest sí, forçat per la commoció dels sentiments nadalencs–, a mi se m'acuden tres possibles lliçons. Lliçons que ni consolen ni encara menys resolen res, però que al capdavall poden transformar la nostra pròpia consciència. En primer lloc, aquestes imatges de desola-

ABDALRHMAN ISMAIL / REUTERS

La devastació d'Alep té responsables amb noms i cognoms, còmplices per acció i omissió

ció ens poden ajudar a globalitzar la mirada sense perdre'n la concreció. El dolor llunyà se'ns fa proper, gairebé immediat. No denunciem la guerra en general, sinó aquesta guerra. I no es tracta pas de renunciar al punt de vista que ens és propi, d'altra banda un esforç que ens despersonalitzaria, sinó tot el contrari: cal que arribem a veure Alep com una ciutat gairebé veïna, fins i tot com casa nostra. I Alep és també la memòria de les nostres guerres passades, tal com els refugiats d'ara ens han recordat els nostres refugiats de llavors.

EN SEGON LLOC, la devastació d'Alep pot convertir-se en un punt de referència a l'hora de mesurar els nostres propis problemes. Si Alep és el 10 de la barbàrie, ¿on hem de situar les nostres misèries i les nostres lamentacions quotidianes? No es tracta de buscar consol en les desgràcies alienes, sinó de trobar el sentit de la mesura que perdem quan la nostra mirada s'entotsola en la contemplació de les pròpies limitacions, en la queixa permanent o en la nostàlgia d'un benestar insolidari.

FINALMENT, Alep ens hauria de permetre fugir de la banalització a què ens porten les denúncies genèriques del mal, les interpretacions estereotipades de la realitat o, fins i tot, la utilització del dolor aliè per enfortir les pròpies i vagues ideologies. La devastació d'Alep té responsables amb noms i cognoms, còmplices per acció i omissió i causes precises. No és una desgràcia natural o estructural: és el resultat d'una maldat culpable que cal condemnar.